

OPDRACHTGEVERS LANGS DE ARBO-MEETLAT

‘Onthutsend’, kopte Cobouw begin oktober naar aanleiding van de sectorrapportage GWW 2014 van Inspectie SZW. Een stevige uitspraak over het grote aantal opdrachtgevers dat ten onrechte de verantwoordelijkheid op het gebied van veiligheid en gezondheid afschuift op de aannemer. Een gesprek over de rol van opdrachtgevers met Marga Zuurbier, directeur Arbeidsomstandigheden van Inspectie SZW.

Het Arbobesluit is duidelijk over de verplichtingen voor de opdrachtgever. Zo moet er rekening worden gehouden met de uitgangspunten van de Arbowet en dient er een deugdelijk V&G-plan te worden opgesteld. In de praktijk betekent het dat de opdrachtgever al bij het ontwerp keuzes moet maken over bijvoorbeeld wegafsluitingen, arbovriendelijke bouwtechnieken en veilige werkplekken. Ook moet de opdrachtgever nadenken over voorzieningen voor beheer en onderhoud.

“Aannemers, Bouwend Nederland en Inspectie SZW kunnen de komende jaren samen veel bereiken”

‘Maar wat mij betreft gaan opdrachtgevers nog een stap verder’, aldus Zuurbier. ‘Ik pleit voor goed opdrachtgeverschap en dat omvat meer dan alleen het volgen van de wettelijke bepalingen. Onder goed opdrachtgeverschap versta ik dat veel energie wordt gestoken in de voorbereiding en aanbesteding en dat een goede set aanbestedingsdocumenten zonder hiaten of onduidelijkheden aan de aannemer wordt overgedragen. Dat is ook in het belang van de opdrachtgever, omdat het de kans vergroot dat een aannemer zonder verstoringen, vertragingen en incidenten een goed gebouwd werk kan opleveren. Een gedegen voorbereiding leidt ook tot een veilig bouwproces en, last but not least, draagt bij aan de zorgplicht van de aannemer voor zijn werknemers.’

ONMOGELIJK

Volgens Zuurbier zien de inspecteurs regelmatig aannemers die er flink van balen dat ze opdrachten krijgen, waarbij het onmogelijk is om veilig en gezond te werken. ‘Aanrijdgevaar en een ondeugdelijke afscherming van de bouwplaats zijn veelgehoorde klachten. In die situaties spreken wij opdrachtgevers steeds vaker

aan op hun verantwoordelijkheid. Niet zelden blijkt dat ze zich onvoldoende realiseren dat ze ook tijdens de bouw verantwoordelijk zijn voor de veiligheid en gezondheid. De V&G-plannen bleken in die gevallen ook steeds niet in orde.'

Zuurbier ziet daarnaast met name in de stedelijke omgeving problemen ontstaan. 'Aannemers bij renovatie- en herontwikkelingsprojecten in de stad kampen vaak met ruimtegebrek. De bouwplaats is te krap omdat een opdrachtgever geen straten wil afsluiten en er weinig ruimte is om materialen op te slaan. Dat levert niet alleen gevaar op voor de medewerkers, maar ook voor omwonenden. Bij de bouw van het Centraal Station in Rotterdam stonden een paar heel hoge torenkranen en we hebben daar een lastige discussie gehad over de grootte van de bouwplaats.'

Wanneer een aannemer tijdens de aanbesteding merkt dat het werk niet veilig kan worden uitgevoerd, omdat de planning niet realistisch is, de bouwplaats te klein is of er geen veilig materieel kan worden ingezet, ziet Zuurbier een paar

mogelijkheden. 'De aannemer kan ons natuurlijk een seintje geven, maar hij kan ook al tijdens de aanbesteding de problemen melden bij de opdrachtgever. Het is dan aan die partij om er iets mee te doen. Ook zou de aannemer een melding kunnen doen bij het Aanbestedingsinstituut. Deze organisatie van Bouwend Nederland monitort openbare aanbestedingen en komt zo nodig in actie. Ik vind het heel goed dat de bedrijfstak op deze manier een vinger aan de pols houdt. Maar uiteindelijk is het de verantwoordelijkheid van de aannemer zelf om een werk aan te nemen of niet.'

IN GESPREK MET DE MINISTER

Op dit moment ziet Inspectie SZW voor zichzelf een tweeledige rol. 'Enerzijds gaan onze deskundigen preventief opdrachtgevers voorlichten en wijzen op hun verantwoordelijkheid. De BNA (Bond van Nederlandse Architecten, red.) hebben wij in het verleden al eens voorgelicht. Verder zijn wij met minister Asscher in gesprek over een versteviging van ons handhavingsinstrumentarium. Veel van de overtredingen die onze inspecteurs tegenkomen, zijn niet direct beboetbaar. Pas als we bij dezelfde opdrachtgever voor de tweede keer een zelfde feit constateren, kunnen we een boete opleggen, die dan ook nog eens relatief laag is. Wat ons betreft zouden meer overtredingen, zoals het ontbreken van een goed V&G-plan, direct beboetbaar mogen zijn. Dus geen waarschuwing meer en hogere boetes. Ook een beter gedifferentieerde boetesystematiek zou ons helpen om grote opdrachtgevers steviger aan te kunnen pakken. We wachten met smart op dit nieuwe instrumentarium.'

'Aannemers, Bouwend Nederland en Inspectie SZW kunnen de komende jaren samen veel bereiken', besluit Zuurbier. 'Daar ben ik van overtuigd. Ervaring leert dat als we gericht doorpakken, er altijd resultaat wordt geboekt.'

AANBESTEDINGSINSTITUUT

Het Aanbestedingsinstituut is in het leven geroepen door Bouwend Nederland en bewaakt de kwaliteit van aanbestedingen van projecten in de bouw en infra. Het is een onafhankelijk instituut dat alle aankondigingen van aanbestedingen controleert en door constructief overleg het aantal problemen bij aanbestedingen probeert te verminderen.

'Het gebeurt maar heel af en toe dat we een melding krijgen die te maken heeft met de veiligheid en gezondheid', aldus manager Joost Fijneman. 'Terwijl we uit ons onderzoek weten dat tachtig procent van de V&G-plannen niet deugt. Dat aannemers het nauwelijks bij ons aanklaart komt door de tijdsdruk bij aanbestedingen en omdat aannemers er vanuit gaan dat als de opdracht eenmaal binnen is, een en ander wel weer rechtgebred kan worden. Maar dat is niet de goede route. Mijn advies? Doe altijd een quickscan van het V&G-plan en het Verkeersplan. Je ziet dan heel snel of er goed over de arbeidsomstandigheden is nagedacht, of dat de opdrachtgever aan het knippen en plakken is geweest. Laat het ons weten als er

twijfels zijn. Wij zitten klaar om namens de bedrijfstak opdrachtgevers te wijzen op hun verantwoordelijkheid. Al tijdens de aanbesteding ondernemen we actie, zonder de naam te noemen van de partij die de melding heeft gedaan.'

 Meer informatie: www.aanbestedingsinstituut.nl

VAKINFORMATIE OVER **VEILIG EN GEZOND WERKEN**